

Nr 435.

Av herr Nilsson i Hörby m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 217, med förslag till förordning angående tillverkning och beskattning av brännvin m. m.

Vid föredragning i statsrådet den 16 mars 1923 av frågan om begränsning av jästbrännvinstillverkningen framhöll chefen för finansdepartementet nödvändigheten av att söka få till stånd en begränsning av jäst-spritproduktionen. I enlighet med det förslag finansministern i detta syfte framställde maximerades i den proposition, som nämnda dag beslöts, den totala myckenheten för på detta sätt framställd sprit till 4,500,000 liter av normalstyrka för helt tillverkningsår räknat. Propositionen blev av riksdagen godkänd.

När departementschefen följande år, den 14 mars, ånyo anmälde frågan om jästbrännvinstillverkningens begränsning, ifrågasatte han lämpligheten av en ytterligare nedsättning av den tillåtna tillverkningsmängden, men avstod från förslag i dylik riktning av det skäl, att han ämnade föreslå ett provisorium på endast ett år. I det utlåtande bevillningsutskottet avgav med anledning av den i ärendet avlåtna propositionen (1924 nr 49) framhöll utskottet, att ändrade förhållanden beträffande jästproduktionen i landet hade inträtt, i det att en mycket betydande del av den inom landet producerade jästmängden framställdes på sådana vägar, att någon sprit av beskaffenhet att med fördel kunna tillgodogöras praktiskt taget icke utvunnes. Utskottet föreslog en nedsättning av den kvantitet jästbrännvin, som finge tillverkas under tillverkningsåret 1924—1925, till 3,500,000 liter, och detta förslag vann riksdagens bifall.

Vid 1925 års riksdag föreslog Kungl. Maj:t, att sistnämnda myckenhet eller 3,500,000 liter skulle få tillverkas även under det kommande tillverkningsåret, medan i motionerna I: 255 och II: 381 yrkades, att kvantiteten skulle nedsättas till 2,500,000 liter. Bevillningsutskottet avstyrkte den i motionerna föreslagna nedsättningen under hänvisning till den utredning rörande ett slutgiltigt ordnande av jäst-sprittillverkningen, som finansministern ställt i utsikt. Utskottet uttalade härvid, att i avvaktan på avslutandet av den pågående utredningen någon ytterligare begränsning utöver vad i propositionen föreslagits för tillverkningsåret 1925—1926 icke borde vidtagas.

Det förslag till brännvinstillverkningsförordning, som framlagts i propositionen nr 217 till innevarande års riksdag, innehåller emellertid stadganden, som betyda övergången till ett helt annat system än det hittills

följda. Förslaget upptager nämligen i 13 paragraf 2 stycket den bestämmelsen, att i jästbränneri må under varje fjärdedel av tillverkningsåret icke framställas större myckenhet brännvin av normalstyrka än att mot 80 liter svara 100 kilogram under samma tid tillverkad ren pressad jäst.

Detta förslag innebär, att den utveckling i riktning mot en fortskridande nedsättning av sprittillverkningen i samband med jästberedning, som enligt vad förut visats fortgått under de senaste åren, skulle utbytas mot en utveckling i motsatt riktning.

En dylik omläggning av den politik, som riksdagen hittills fört i här berörda fråga, är enligt vår mening ägnad att väcka allvarliga betänkligheter.

Ett bifall till Kungl. Maj:ts förslag skulle bland annat innebära, att rätt till sprittillverkning skulle tilldelas alla jästfabriker, vilket utan tvivel skulle medföra, att flera fabriker, som för närvarande icke sysselsätta sig med framställning av sprit, komme att övergå till dylik produktion.

En annan följd av det förslag, som innehålles i propositionen, är, att den årliga tillverkningsmängden av jästbrännvin skulle komma att betydligt ökas utöver den nu medgivna. De kalkyler, som anförts i propositionen, visa, att man vid dess förberedande räknat med en sådan verkan av densamma. Grundad anledning synes föreligga att antaga, att de föreslagna bestämmelserna skulle för jästfabrikerna innebära en så stark lockelse till spritproduktion, att ökningen skulle avsevärt överstiga vad som för närvarande äger rum eller förutsetts.

Ett förslag, som medför dylika följder, kunna vi för vår del icke förorda. Det skulle sålunda enligt vår mening icke vara lyckligt att vidga och befästa det med sprittillverkning förenade intresset hos ifrågavarande grupp av intressenter. Ej heller skulle den verkan, som den föreslagna bestämmelsen komme att medföra, stå i överensstämmelse med de synpunkter rörande avvägningen mellan olika producentgruppers intressen, som kommo till uttryck vid frågans behandling år 1923.

Under hänvisning till de skäl, som anförts vid frågans handläggning vid de senaste årens riksdagar, anse vi för vår del, att utvecklingen av reglerna rörande framställning av jästbrännvin bör fortsättas i den riktning, som angivits av riksdagens beslut under de närmast föregående åren, på sätt vi i det föregående framhållit.

Med stöd av vad vi anført tillåta vi oss hemställa,

att riksdagen måtte besluta att vidtaga den ändring av det i propositionen nr 217 framlagda förslaget till förordning angående tillverkning och beskattning av brännvin, att 13 § 2 stycket erhåller följande lydelse: §

I sammanhang med pressjästberedning må brännvin

tillverkas i jästbränneri, dock allenast under tiden från och med den 1 oktober 1926 till och med den 30 september 1931. Under denna tid må brännvin framställas till en myckenhet av sammanlagt 7,500,000 liter av normalstyrka, därav under första tillverkningsåret 2,500,000 liter, under andra tillverkningsåret 2,000,000 liter, under tredje tillverkningsåret 1,500,000 liter, under fjärde tillverkningsåret 1,000,000 liter och under femte tillverkningsåret 500,000 liter. Med brännvin av normalstyrka förstås brännvin, som vid plus 15 grader å Celsii termometer innehåller femtio volymprocent alkohol; samt

att utskottet ville vidtaga de ändringar i de i propositionen föreliggande förslagen, som kunna vara nödiga vid ett bifall till här framställda yrkande.

Stockholm den 13 april 1926.

J. Nilsson,
Hörby.

P. Nilsson,
Bonarp.

L. A. Björklund.